

WPROWADZENIE DO TWÓRCZOŚCI ALEKSANDRA FREDRY CZYLI JAK ROZWIĄZYWAĆ KONFLIKTY ŚMIECHEM NA PRZYKŁADZIE „ŚLUBÓW PANIEŃSKICH” I „PANA JOWIALSKIEGO”

AUTOR: KATARZYNA JOHN

Zajęcia z kółkiem czytelnictwem – klasa szósta

Cele:

- zapoznanie uczniów z życiorysem i twórczością Aleksandra Fredry – zwrócenie uwagi na osobność zjawiska jego twórczości (pomimo tego, że Fredro tworzył w epoce romantyzmu w swoich utworach nie poruszał problemu patriotyzmu, tak modnego współcześnie w twórczości wieszczów – Mickiewicza, Słowackiego i Krasińskiego, a tylko w swoich komediach zajmował się tematyką społeczno-obyczajową, co też mu wyznaczał gatunek literacki, jakim jest komedia)
- stworzenie możliwości rozwiązywania własnych sytuacji konfliktowych przez uczniów nie agresją, ale poczuciem humoru i śmiechem
- zapoznanie uczniów z treścią *Ślubów panieńskich* i *Pana Jowialskiego*

Przebieg zajęć:

- Nauczyciel bibliotekarz krótko charakteryzuje epokę romantyzmu, wpisując ją w ramy czasowe i sytuując ją na ówczesnej mapie geograficzno-politycznej, zwraca uwagę na podział romantyzmu na polski i Wielkiej Emigracji.
- Opowiada o Aleksandrze Fredrze, przytaczając fakty z jego życia (wykorzystałam życiorys z Wikipedii)
- Opowiada treść *Ślubów panieńskich* i *Pana Jowialskiego* z wypunktowaniem zdarzeń akcji:

Śluby panieńskie

- przysięga panien-Klary i Anieli, że nigdy nie wyjdą za mąż
- intryga zawiązana przez Gustawa – Albin ma udawać, że nie jest już zainteresowany Klarą
- Gustaw rozsiewa plotkę, że Klara ma wyjść za mąż za Radosta (Radost ma wydziedziczyć Gustawa i ożenić się z Klarą – podobno taka jest wola ojca Klary)
- Gustaw udaje, że kocha inną Anielę – Anielę pisze w imieniu Gustawa list miłosny do niej
- Klara radzi Anieli, żeby jednak złamała ich śluby i wyszła za Gustawa rozwiązując intrygi – zaręczyny Anieli i Gustawa oraz Klary i Albina.

Pan Jowialski

- zawiązanie akcji – podstęp Janusza, aby Ludmira przebrać w ubranie sułtańskie i zacząć mu usługiwać, po pewnym czasie jest to już mało zabawne dla Janusza
- wyjaśnienie, że macocha Heleny – Szambelanowa dąży do jej ślubu z Januszem, którego Helena nie kocha, a ślub ten jest warunkiem nabycia wsi przez państwa Szambelanów, warunek ten postawił Szambelanom pan Jowialski
- rozwiązanie akcji – okazuje się, że Ludmir jest synem Szambelanowej z pierwszego małżeństwa – zaręczyny Heleny z Ludmirem

- Czytanie fragmentów tekstu ze zwróceniem uwagi na humor postaci, sytuacji i słowny, np. humor postaci – kontrast pomiędzy Anielą a Gustawem lub mówiący przysłowia i wierszyki Pan Jowialski i uczenie się od bohaterów Fredry rozwiązywania konfliktów za pomocą śmiechu
sytuacje konfliktowe – np. Klara i Aniela nie chcą wyjść za mąż, a do tego celu dąży Gustaw, Helena nie chce poślubić Janusza, do tego dąży Szambelanowa

Zwrócenie uczniom uwagi, że sytuacje konfliktowe rozwiązujemy kompromisowo, posługując się humorem (zawsze w ten sposób postępowali bohaterowie komedii Fredry), a nie będąc w konfrontacji i prezentując postawę agresywną

- Uczniowie piszą na karteczkach, do kogo ostatnio mieli pretensje. Karteczki zbiera nauczyciel bibliotekarz i czyta np. Ania podarowała Darii pisak, a po dwóch dniach chciała go odzyskać. Mediator (w tej roli nauczyciel bibliotekarz) zadaje pytania dziewczynkom:
- dlaczego Aniu podarowałaś Darii pisak, jesteś teraz wściekła na Darię, a ona jest przecież twoją najlepszą koleżanką, przedstaw publicznie swój gniew i zobaczymy, czy naprawdę jesteś wściekła, czy tylko śmieszna, do tego możesz wykorzystać rekwizyt, który przyniosłem ci. Jest to papierowy miecz.

- Dario, a ty co czujesz? Smutek, żal do koleżanki? Tobie też przyniosłem papierowy miecz, którym możesz się obronić przed natarciem koleżanki

Dziewczynki pozorują walkę, rozładowują negatywną energię, uczniowie się śmieją, uczestniczki konfliktu także, po czasie, gdy dziewczynki są już zmęczone, mediator jak pan Jowialski podsumowuje sytuację konfliktową przysłowiem: „Kto daje i odbiera ten się w piekle poniewiera”, skutkiem czego pisak pozostaje w rękach Darii, a Ania się na to zgadza.1)

- Wniosek końcowy – podsumowania dokonuje nauczyciel bibliotekarz – aby rozwiązać sytuację konfliktową, potrzebny jest nam dystans do tego, co się dzieje, a ten dystans uzyskujemy wtedy, kiedy rozwiązujemy ją, śmiejąc się z siebie i z sytuacji, którą stworzyliśmy – tak, jak bohaterowie komedii Fredry.

1) Neil F. Ravela: Poważne zagadnienia związane z humorem w psychoterapii. Nowiny Psychologiczne nr 3/1992, s.87-95.

Katarzyna John
Fizylierów 24
41-922 Radzionków